

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
**ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ДЕРЖАВНІЙ
РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ**

Студентки 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Лавринович
Олександр
Віталіївни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

(підпис керівника)

Лазебна
Ірина
Василівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук, доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«20» січня 2021 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентові

Лавринович Олександрі Віталіївні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ»**

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3940

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту): 22.10.2021

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): обґрунтування особливостей транскордонного співробітництва та методичних рекомендацій щодо формування регіональної політики його розвитку

Об'єкт дослідження: процеси транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.

Предмет дослідження: теоретико-методологічні аспекти в державній регіональній політиці України.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ.

1.1. Сутність та основні форми транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.

1.2. Принципи та функції державного управління транскордонним співробітництвом в регіональній політиці України.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ.

2.1. Розвиток партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС.

2.2. Механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	до 13.11.2020	13.11.2020
2	Затвердження плану та завдання випускної кваліфікаційної роботи	до 20.01.2021	20.01.2021
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 16.04.2021	16.04.2021
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 14.06.2021	14.06.2021
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	06.09.2021	06.09.2021
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	до 22.10.2021	22.10.2021
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	25.10-05.11.2021	25.10-05.11.2021
8	Зовнішнє рецензування ВКР	08.11-12.11.2021	08.11-12.11.2021
9	Подача роботи завідувачу кафедри	15.11-19.11.2021	15.11-19.11.2021
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «20» січня 2021 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) Лазебна І.В.

8. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) Дьяченко О.В.

9. Завдання прийняв до виконання студент Лавринович О.В.

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота студентки виконана на актуальну тему, адже питання транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України набуває все більшого значення для економіки країни.

Об'єкт, предмет, мета випускної кваліфікаційної роботи логічно пов'язані та чітко окреслюють поле дослідження, завдання роботи та висновки є взаємопов'язаними. Достовірність та обґрунтованість роботи підтверджуються аналізом праць вітчизняних та закордонних учених, використанням загальнонаукових та спеціальних методів дослідження.

Автором детально проаналізовано та визначено проблематику, знайдено шляхи вирішення та надані пропозиції щодо покращення транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам та може бути допущена до захисту, а її автор, Лавринович Олександра Віталіївна, на присвоєння ступеня магістр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Дьяченко Ольга Володимирівна _____

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Лавринович О.В.

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Дьяченко О.В. _____

(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

(підпис)

«19» листопада 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ.....	5
1.1. Сутність та основні форми транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.....	5
1.2. Принципи та функції державного управління транскордонним співробітництвом в регіональній політиці України.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ.....	15
2.1. Розвиток партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС.....	15
2.2. Механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва.....	21
РОЗДІЛ 3 .УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА.....	27
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37

ВСТУП

Сучасні міжнародні відносини характеризуються інтенсивними інтеграційними процесами, в яких важливу роль відіграє транскордонне, регіональне та міжрегіональне співробітництво. Транскордонне співробітництво (ТКС), як невід'ємна частина сучасної державної та регіональної політики, займає дуже важливе місце у системі пріоритетів соціально-економічного розвитку та напряму європейської інтеграції України.

На даний час розвиток транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України здійснюється в рамках правових норм європейського та національного законодавства, Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки, Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейської політики сусідства та чотирьох програм Європейського інструменту політики сусідства, Стратегії Європейського Союзу для Дунайського регіону, міждержавних угод з Польщею, Румунією, Словаччиною, Угорщиною.

Водночас, за сучасних умов, через адміністративні перешкоди та обмеженість коштів, з іншого боку, через неефективне використання позикових коштів, фактична реалізація проекту Української ТКС часто є формальною та неефективною. Істотним недоліком статус ТКС в Україні є відсутність наукових та обґрунтованих методів оцінки її соціально-економічної ефективності, за допомогою яких можна визначити реальну ситуацію, проблемні зони та пріоритетні напрямки активізації ТКС.

Науковому дослідженню проблематики транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України присвячені роботи І. Артємова, П.Беленького, М.Біль, О.Богородецької, В.Борщевського, В. Будкіна, М. Буффона, С. Гакмана, В. Гоблик, М. Долішнього, В.Засадко, К.Куцаб-Бонк та інші.

Метою дослідження є обґрунтування особливостей транскордонного співробітництва та методичних рекомендацій щодо формування регіональної політики його розвитку

Для досягнення цієї мети було визначено такі завдання:

- 1) Узагальнити сутність та основні форми транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України
- 2) Систематизувати принципи та функції державного управління транскордонним співробітництвом
- 3) Дослідити розвиток партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС
- 4) Проаналізувати механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва.
- 5) Запропонувати напрями удосконалення діяльності органів державного управління розвитком транскордонного співробітництва.

Об'єктом дослідження є процеси транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні аспекти в державній регіональній політиці України.

Для вирішення завдань використано низку сучасних підходів та методів дослідження: аналізу, синтезу, узагальнення, абстрактнологічний метод (для визначення сутності та співвідношення основних теоретичних понять і категорій в дослідженні механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України), системний підхід (для визначення умов та напрямів удосконалення механізмів державного управління в сфері транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України), структурно-функціональний підхід (для визначення сутності та змісту діяльності органів державної влади), порівняльний (для зіставлення процесів транскордонного співробітництва в країнах Європи та України).

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження була опублікована наукова стаття «Транскордонне співробітництво в державній регіональній політиці України» // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій : зб. наук. ст. студ. відп. ред. Н. Л. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – С. 135-140.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

1.1. Сутність та основні форми транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.

Транскордонне співробітництво (ТКС) як частина національної політики є важливим чинником соціально-економічного та політичного розвитку країн, оскільки створює можливості для жителів прикордонних територій надавати високоякісні послуги шляхом усунення прикордонних обмежень.

Важливим елементом цих відносин є підтримка та розвиток культурних зв'язків між мешканцями прикордонних територій сусідніх країн, спрощення перетину кордону для міжособистісного спілкування, вирішення транскордонних екологічних проблем та впровадження транскордонних екологічних заходів.

Формування спільного транскордонного простору сприяє вирівнюванню якості життя по обидва боки кордону, інтеграції суспільства та населення, визначенню доступних цін на товари та послуги та впровадженню нових соціальних та технологічних стандартів.

Слід зазначити, що в реалізації державної політики щодо забезпечення транскордонного співробітництва та розвитку існують різні рівні: державний – формулюється національна політика щодо розвитку транскордонного співробітництва та забезпечувати координацію національних та регіональних цілей; регіональний – враховуючи інтереси національної та місцевої влади, здійснюється регіональна політика транскордонного співробітництва, координуються дії між сусідніми країнами та регіонами; місцевий – співпраця між місцевими та прикордонними територіями, налагодження взаємовигідного партнерства та поглиблення транскордонного співробітництва безпосередньо на прикордонних рівнях.

На державному рівні реалізацією державної політики в транскордонному співробітництві займається Міністерство економіки України, яке сприяє зміцненню транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, розглядає проекти Державної програми розвитку транскордонного співробітництва, та забезпечує фінансову підтримку реалізації заходів та проектів.

На рівні місцевого самоврядування розвиток транскордонного співробітництва забезпечується шляхом встановлення більш тісних та взаємовигідних економічних, політичних та культурних зв'язків між географічно близькими територіями з історично тісними зв'язками та спільною спадщиною. Адже незалежно від політичного устрою країни, населення якої належить до прикордонної зони, перед громадянами стоять одні й ті самі соціально-економічні, соціально-культурні, політичні та законодавчі питання. Тому транскордонне співробітництво до певної міри полегшує конфлікти, встановлює такі зв'язки та договірні відносини в прикордонних районах, які допомагають вирішувати спільні проблеми. Зокрема, проекти транскордонного співробітництва розвивають малі та середні підприємства, туризм, торгівлю, транспорт, прискорюють впровадження нових технологій.

Для подальшого розгляду цього питання вважаємо доцільним надати відповідну термінологію для транскордонного співробітництва, використану в дослідженні. Розрізняємо такі поняття: регіон, транскордонний регіон, прикордонне співробітництво, транскордонне співробітництво.

Регіон – це одна або кілька суміжних адміністративно-територіальних одиниць країни, де чинне законодавство встановлює певний економічний та інший механізм взаємовідносин у регіоні.

Транскордонний регіон – зона взаємодії суміжних прикордонних територій утворена відповідно до національного адміністративно-територіального кордону і має сукупність національних, регіональних і зональних елементів зі своїми особливостями.

Прикордонне співробітництво – узгоджені дії органів місцевої влади, постійного населення, юридичних осіб та окремих об'єктів (включаючи перетин кордону за спрощеними правилами), дозволених на певній території (зазвичай від 15 до 50 км) по обидва боки міждержавного кордону, також відповідно до національного законодавства та міждержавних угод (наприклад, прикордонна торгівля).

«Європейській конвенції про транскордонне співробітництво» (1980 р.) використовується термін «the CrossBorder Co-operation (CBC)», який означає будь-яку спільну дію, спрямовану на зміцнення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними громадами або органами влади, які їх представляють під юрисдикцією двох або більше договірних сторін, і досягнення для цього необхідної згоди чи відповідної домовленості [50].

У Законі України «Про транскордонне співробітництво» від 24 червня 2004 р. термін вживається у такому значенні: «транскордонне співробітництво – спільні дії, спрямовані на встановлення поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством» [14].

Велика кількість вітчизняних та зарубіжних науковців також розглядали сутність поняття "транскордонне співробітництво", табл. 1.1.

Мета та принципи транскордонного співробітництва зазначено у ст. 2 Закону України «Про транскордонне співробітництво», що було спрощено для розвитку соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших зв'язків між його суб'єктами та учасниками. Відповідно до закону суб'єктами прикордонного співробітництва є територіальні громади України, її представницькі органи та місцеві органи виконавчої влади, які взаємодіють з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції [31].

Таблиця 1.1.

Сутність поняття «Транскордонне співробітництво»

<p>«Сукупність організаційних та практичних, економічних джерел, які завдяки використанню відповідних допоміжних повноважень та фінансово-економічних ресурсів забезпечують стимулювання ефективного, пропорційного та збалансованого економічного зростання бортових регіонів, раціонального та економічного використання їх ресурсності з метою підвищення рівня життя та якості життя з максимальним збереженням природного поверхневого функціонування продуктивних сил»</p>	<p>М. Долішний, С. Злупко</p>
<p>«Частина загальної взаємодії прикордонних районів у всіх сферах суспільного життя є основоположним компонентом такої взаємодії, оскільки при низькому рівні економічних відносин політична, культурна, освітня та інші сфери співпраці з сусідами не можуть скласти органічного характеру комплекс міжурядових відносин на регіональному рівні»</p>	<p>В. Будкін</p>
<p>«Співпраця між регіональними та місцевими органами влади в галузі економіки, політики, екології, освіти та інших сфер суспільного життя, що здійснюється між прикордонними адміністративними одиницями сусідніх держав у межах компетенції, визначеної для поживлення регіонального розвитку»</p>	<p>З. Герасимчук, Л. Корольчук</p>

Джерело: складено автором на основі даних [9, 16, 24]

У Законі України «Про транскордонне співробітництво» виокремлено такі організаційні форми ТКС:

- 1) Створення єврорегіону;
- 2) Укладання угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах;
- 3) Становлення та розвиток взаємовигідних контактів між суб'єктами транскордонного співробітництва;
- 4) Інші форми транскордонного співробітництва [14].

Залежно від цілей, завдань, масштабу і характеру у розвитку ТКС виділяють такі форми:

- 1) Одноразові заходи транскордонної співпраці, спрямовані на реалізацію певної мети (коли мета досягається, співпраця припиняється);
- 2) Довготривала транскордонна співпраця, яка ґрунтується на використанні внутрішніх переваг і можливостей або наявних ресурсів прикордонних регіонів;

- 3) Транскордонна діяльність, що базується на розробленій транскордонній або міжрегіональній стратегії (концепції) налагодження добросусідських взаємовідносин у різних сферах;
- 4) Співробітництво самостійних і незалежних учасників ТКС, що відбувається під контролем уповноважених органів влади та самоврядування [38].

Розвиток вищезгаданих та інших форм транскордонного співробітництва впливає не тільки на розвиток економічних зв'язків у сусідніх країнах, а й на зміцнення зв'язків у політичній, ідеологічній та правовій сферах суспільного життя сусідніх країн.

Географічне положення України, економічний і ресурсний потенціал, геостратегічні та транзитні цінності, наявність трудових ресурсів та інші чинники національного, культурного та освітнього потенціалу нації є ідеальними елементами для реалізації прагматичної політики регіонального розвитку через ефективний транскордонний потенціал. З огляду на те, що 19 із 24 областей України мають спільні кордони з прикордонними регіонами інших країн, існують об'єктивні умови для постійного транскордонного співробітництва, табл. 1.2.

Транскордонне співробітництво Отже, встановлено, що наукова література продовжує формувати та вдосконалювати понятійний апарат транскордонного співробітництва. У даному дослідженні транскордонне співробітництво в державній регіональній політиці України трактується як спільна діяльність, спрямована на налагодження відносин між громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади, територіальними громадами України та органами влади країн ЄС.

Україні має потужний економічний імпульс, і його значення зросло після розширення Європейського Союзу та нового характеру відносин із сусідніми країнами. На кордоні виникла зовсім нова ситуація. Західний кордон України став східним кордоном Європейського Союзу. Україна має можливість більш розумно використовувати своє географічне положення в Європі, враховуючи пріоритетні напрями транскордонного співробітництва у системі регіонального розвитку.

Транскордонні регіони України

Регіон	Склад учасників
Українсько-російський	10 регіонів – Донецька, Луганська, Харківська, Сумська та Чернігівська області України; Брянська, Курська, Белгородська, Воронежська та Ростовська області Росії
Українсько-білоруський	7 регіонів: з українського боку це – Волинська, Рівненська, Житомирська, Київська та Чернігівська області; з білоруського – Берестейська та Гомельська області.
Українсько-словацький	Закарпатська область України та Кошицький і Пряшівський краї Словаччини.
Українсько-польський	Закарпатську, Волинську та Львівську області України і Люблінське та Підкарпатське воєводства Польщі
Українсько-румунський	4 області України (Закарпатську, Івано-Франківську, Чернівецьку, Одеську) та 5 повітів (жудеців) Румунії (Сату-Маре, Марамуреш, Сучава, Ботошань, Тулча).
Українсько-молдовський	5 районів Молдови – Єдинець, Сороки, Тігхіна, Ляпушна, Кагул, 2 молдовських автономних утворення – Придністровська республіка та Гагаузія, і 3 області України: Чернівецька, Вінницька та Одеська.
Українсько-угорський	2 області (медьє) Угорщини (Саболч-Сатмар-Берег, Боршод-Абауй-Земплен) та Закарпатська область України.

Джерело: складено автором на основі даних [1,13, 22].

1.2. Принципи та функції державного управління транскордонним співробітництвом в регіональній політиці України.

На основі аналізу наукових джерел транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України вважаємо за необхідне виділити такі функції, рис. 1.1:

- 1) Розподіл повноважень та відповідальності між органами влади щодо спільної реалізації транскордонних проектів, спрямованих на досягнення стратегічних цілей української євроінтеграції, з урахуванням децентралізації регіональної влади та місцевого самоврядування та перерозподілу фінансових ресурсів.

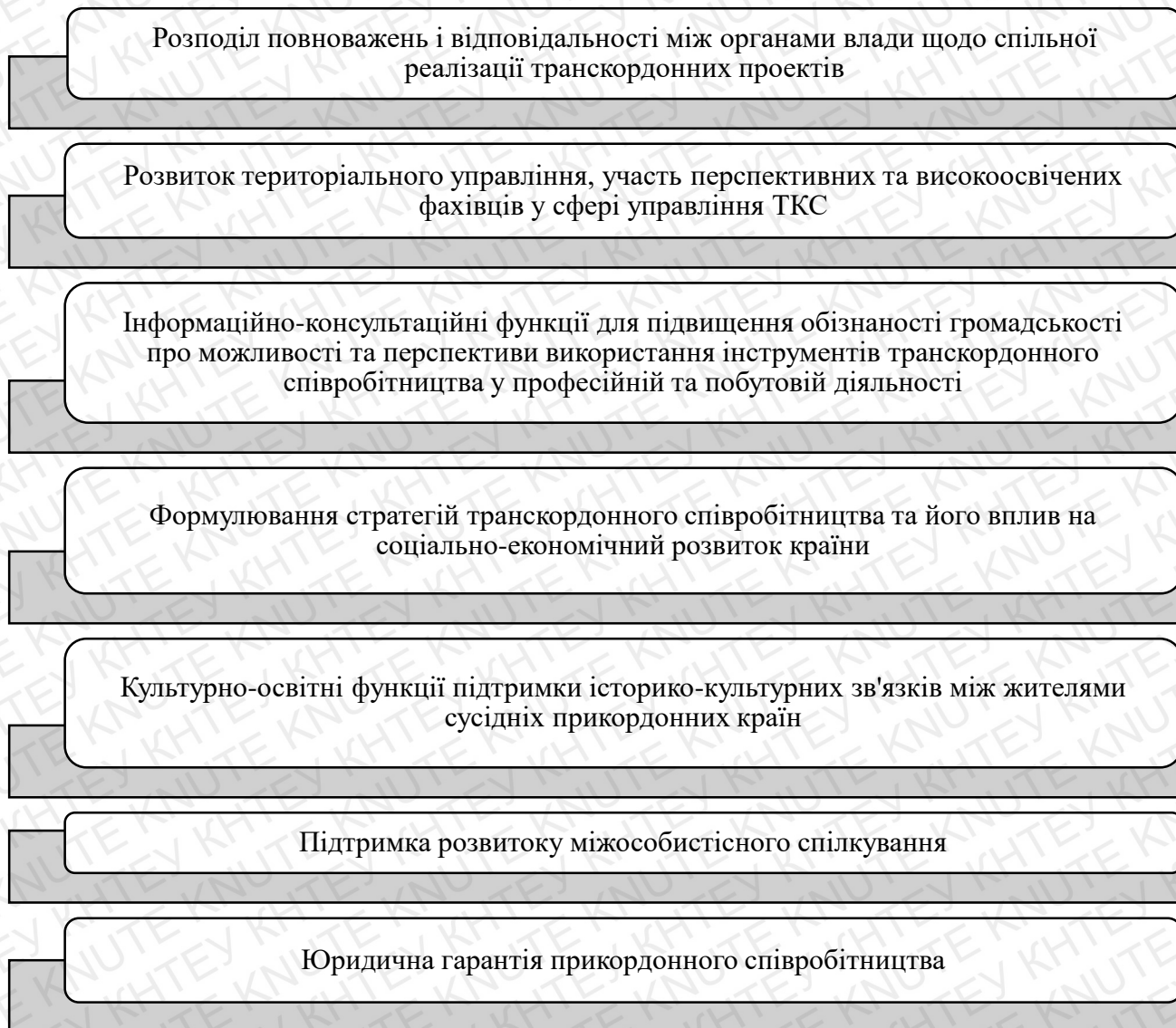

Рис. 1.1. Функції держави у сфері транскордонного співробітництва в регіональній політиці України

Джерело: складено автором за даними [2, 3, 4, 5]

- 2) Розвиток територіального управління та участь перспективних та високоосвічених фахівців у сфері управління ТКС означає, що структура та форма ТКС мають зазнавати якісних змін, без належного управлінського та організаційного забезпечення та добре підготовлених фахівців це неможливо.
- 3) Інформаційно-консультаційні функції включають підвищення обізнаності громадськості про можливості та перспективи використання інструментів

транскордонного співробітництва у професійній та побутовій діяльності, включаючи висвітлення транскордонного співробітництва у ЗМІ.

- 4) Формування стратегії транскордонного співробітництва та її вплив на соціально-економічний розвиток країни дає змогу визначити перспективи транскордонного співробітництва, основний напрямок національної політики, скорегувати стандарти прикордонного соціально-економічного розвитку з сусідніми регіонами.
- 5) Функція культури та освіти полягає в тому, що держава підтримує історико-культурні зв'язки, спільні інтереси та традиції між прикордонними жителями сусідніх країн, у тому числі на конференціях, семінарах, громадських дискусіях та наукових дискусіях з питань транскордонного співробітництва.
- 6) Підтримка розвитку міжособистісного спілкування включає підтримку громадських організацій, спортивних товариств, культурних асоціацій, профспілок у системах транскордонного співробітництва тощо.
- 7) Правовий захист транскордонного співробітництва створює можливості для прозорих та ефективних процесів ТКС, подолання впливу корупції, контрабанди та злочинності.

Виконання функцій державного управління у сфері транскордонного співробітництва має базуватися на певних принципах, які мають бути запроваджені у стратегічних документах та реальній практиці ТКС. По-перше, це передбачає такі принципи: добровільності та рівності, просторової оптимальності, цілісності, комплексності, системності та партнерства.

Принцип добровільності та рівноправності учасників – впровадження спільних правил та процедур та надання рівного статусу і можливостей всім учасникам транскордонного співробітництва в проектах, особливо тих, що фінансуються європейськими структурними фондами .

Принцип просторової оптимальності – означає правильно вибрати межу та масштаб транскордонної території, врахувати специфічні інтереси територіальних громад, які беруть участь у співпраці, узгодити їх інтереси та визначити найкращу форму транскордонного співробітництва.

Принцип цільового спрямування – зосередження на кінцевій меті та уточнення завдань, повноважень та відповідальності між адміністративними та місцевими органами влади.

Принцип комплексності та системності – означає виділити різні рівні співпраці (відомчий, адміністративний), поєднання норм-законів, систем, інформаційних та науково-методичних елементів забезпечення.

Принцип субсидіарності – перенесення на вищий рівень лише тих завдань, які неможливо виконати самостійно.

Принцип існування концепції стратегії транскордонного розвитку – стратегія має відповідати стратегічним планам соціально-економічного розвитку всіх країн/регіонів у транскордонному регіоні, окреслювати потреби та майбутні цілі транскордонного співробітництва та уникати ізольованого розвитку країни. З усіх партій.

Для ефективного управління транскордонним співробітництвом у системі державного управління необхідно визначити цілі управління та основні напрями діяльності органів влади.

У «Європейській хартії прикордонних і транскордонних регіонів» поточною метою транскордонного співробітництва є: сформувати нову якість і значення кордону, що стане активним місцем для контактів і зустрічей; подолати недоліки, обумовлені розташуванням та використанням можливостей розвитку, включаючи підтримку регіональної привабливості та спільного економічного розвитку шляхом покращення транспортної та комунікаційної інфраструктури; посилення транскордонної системи охорони навколишнього середовища та природи; підтримки транскордонного культурного співробітництва; партнерства та допомоги слід розуміти як основний принцип функціонування прикордонних територій та державних та громадських установ [8].

Що стосується сусідніх регіонів країн ЄС, то головною метою є використання наявного досвіду та традицій співпраці, у тому числі розвиток економічних, наукових та культурних зв'язків на регіональному та місцевому рівнях, особливо тих, що впливають на зростання конкурентоспроможності та

використання ключових можливостей території «Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіями та громадами» (Мадрид, 1980 р.) та два додатки до неї: Додаткові протоколи (Страсбург, 1995 р.) [44].

Прагматичний характер транскордонного співробітництва полягає в тому, щоб максимально використовувати зовнішні чинники для сприяння всебічному соціально-економічному розвитку прикордонних територій, щоб вони не стали загрозою для відсталих і маргінальних провінцій держави. Таким чином, рівень регіонального розвитку кордонів і внутрішніх територій різних країн має тенденцію бути збалансованим.

Реалізація цих напрямків означає, що основними механізмами державного управління розвитком ТКС в регіональній політиці мають бути: фінанси, економіка, інформація та управління людськими ресурсами.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ДЕРЖАВНІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ.

2.1. Розвиток партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС.

У рамках покращення транскордонного співробітництва з країнами ЄС Україна може скористатися потенціалом зв'язку між містами-побратимами та містами-партнерами, оскільки розвиток європейської інтеграції передбачає створення ефективної моделі функціонування українських міст.

Партнерство – це співпраця двох або більше громад, які намагаються діяти таким чином з європейської точки зору, щоб вирішити існуючі проблеми та встановити тісні дружні стосунки [36].

Партнерство підкреслює європейську єдність і є однією з найочевидніших форм європейської співпраці, тому що зріле поєднання може принести багато користі для спільноти, об'єднавши людей з різних куточків Європи для обміну досвідом та вирішення проблем.

За словами О. Ілляша та В. Засадка, євроінтеграційний курс України має на меті забезпечити належний рівень конкурентоспроможності внутрішніх прикордонних територій та розробити модель управління розвитком прикордонного міста, яка б відповідала принципам регіональної політики ЄС. Особливо це стосується прикордонних міст Західної України, оскільки в контексті європейської інтеграції вони спочатку демонструють вищий рівень конкуренції на ринках праці, товарів та послуг. В умовах євроінтеграційного процесу нашої країни завданням місцевої влади є не усунення регіональних відмінностей, а створення сприятливих умов для раціонального територіального устрою економіки, ефективного використання природних, економічних і трудових ресурсів, географічних кордонів. У разі недосконалості адміністративних систем

та обмежених фінансових ресурсів в українських прикордонних містах, селищах та сільських громадах міжміська співпраця може бути ефективним засобом вирішення складних соціально-економічних проблем у прикордонних районах [25].

Відносини між українськими містами та європейськими містами-партнерами формувались за ініціативи місцевих рад та громадськості за радянських часів. Їх зміцненню сприяло створення в 1964 р Асоціації по зв'язках радянських та зарубіжних міст і в 1990 р.— Асоціації споріднених міст України (з 1992 р. — Українська асоціація місцевих і регіональних влад) [34].

Українська асоціація місцевих і регіональних влад є членом Ради європейських муніципалітетів і регіонів (CEMR) і здійснює співпрацю з Асоціацією за напрямками: пошук шляхів забезпечення імплементації в національне законодавство положень Європейської хартії місцевого самоврядування як в Україні так і в інших країнах Ради Європи; вивчення досвіду європейських країн, їх муніципалітетів та інших інститутів місцевого і регіонального самоврядування у вирішенні місцевих проблем, наданні муніципальних послуг; популяризація та інтеграція принципів доброго врядування серед членів Асоціації, сприяти якомога широкому залученню громадян до процесів прийняття рішень; стимулювання обміну кращими практиками між українськими та європейськими регіонами, залучення районних та обласних рад України до Європейських спільнот кращих практик; проведення спільних заходів – конференцій, семінарів, а також консультацій та обмінів експертами між Радою європейських муніципалітетів та регіонів та Асоціацією [33].

Прикладом проекту підтримки партнерства українських міст та міст країн ЄС є реалізація міжнародного проекту «Партнерство малих міст України та малих міст країн Вишеградської групи (Словаччина, Чехія, Польща, Угорщина)». Цілями проекту були: формування партнерств діалогу між різними сегментами міських громад міст-партнерів; вивчення досвіду адміністративної і ринкової реформ, муніципального менеджменту країн Вишеградської групи на предмет

його впровадження в українських містах; підтримка ініціатив щодо проведення спільних заходів і створення спільних трансграничних структур у різних сферах громадського життя міст-партнерів; поширення інформації через Інтернет про якісно нові, постійно діючі механізми співробітництва між Україною, Словаччиною, Чехією, Угорщиною, Польщею на рівні міст; утвердження в суспільній свідомості необхідності поглиблення і розвитку партнерських відносин у Європейському просторі, формування середовища довіри та взаєморозуміння в регіоні Центрально-Східної Європи. У рамках проекту суб'єктами партнерських відносин були органи місцевого самоврядування 8 малих міст – чотирьох із України і чотирьох із країн Вишеградської групи (Словаччини, Чехії, Польщі, Угорщини) [21].

Міжнародні відносини між органами місцевого самоврядування України та муніципальними об'єднаннями здійснюються на правовій основі шляхом підписання договорів (контрактів) про співпрацю (спорідненість, партнерство, дружба та взаємодопомога, спільна діяльність тощо), які визначають основні цілі та організації. та взаємодія Правова форма має ознаки локальних нормативних актів. Ці відносини також регулюються внутрішнім (національним) правом, міжнародним публічним правом, міжнародним приватним правом. Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997 р.) визначає правові основи міжнародних відносин органів місцевого самоврядування відповідних міст.

Партнерство між містами сприяє розвитку активного спілкування та контактів між людьми поза офіційними державними контактами. Партнерство особливо ефективне, коли воно є результатом розвитку конкретних ініціатив громадян.

Аналіз українського міського партнерства дає підстави стверджувати, що в Україні найбільше партнерських зв'язків із містами Республіки Польща, про що свідчать 193 угоди про побратимство між Україною та польськими містами.

Майже кожен регіон України та польські воєводства підписали міжрегіональні угоди про співпрацю. Міста 16 провінцій Польщі налагодили партнерські та побратимські стосунки з українськими містами. Найбільше

українських партнерів мають міста в таких провінціях Польщі – Підкарпатське, Люблінське, Сілезьке та Мазовецьке. В Україні найбільше польських міст-побратимів мають міста в таких областях: Одеса, Івано-Франківськ, Вінниця та Львів.

Спостерігається стійка тенденція до зростання процесу укладання двосторонніх угод про побратимство та партнерство на українській та польській сторонах на міському та обласному рівнях. На регіональному та місцевому рівнях Україна та Польща підписали близько 450 угод про співпрацю [6].

О.Богородицька вважає, що співпраця міст у Польщі, що мають побратимські зв'язки із містами зарубіжних країн – це добре регульована діяльність муніципалітетів у напрямку промоції своїх міст, що прикладають колосальні зусилля для їх процвітання і швидкого розвитку. Цей рівень розвитку певним чином обумовлений членством Польщі в ЄС, але в значній мірі це інтенсивна робота над успішним розвитком міста, керівників органів місцевого самоврядування та активна громадська позиція мешканців цих міст. Важливо, що польські міста-побратими плідно співпрацюють не тільки у культурній сфері, як це притаманно для українських міст-побратимів, а й приділяють значну увагу сектору економіки та допомозі у разі складних та надзвичайних ситуацій [8].

Прикладом міжрегіонального співробітництва є співробітництво між Україною та Словаччиною: підписано близько 50 угод про міжрегіональне співробітництво, зв'язано 15 міст двох країн, у тому числі столиці Київ та Братислава, налагоджені зв'язки з усіма 8 регіонами Словаччини та 10 регіонами України.

На території України та Словацької Республіки часто проводяться спільні заходи, науково-практичні конференції, семінари з різних гострих питань міжнародного життя двох країн, а також День українсько-словацького сусідства на спільному кордоні. Дві країни активно беруть участь у різноманітних проектах міжнародного транскордонного співробітництва.

Нещодавно налагоджено партнерство між Запорізькою областю та Бансько-Бистрицьким автономним районом у Словаччині, Харківською та Трнавською

областями, Дніпропетровською областями та Братиславським автономним округом. Крім того, налагоджені зв'язки між Кіровоградською областю та Нітринською автономною областю, Одеською областю України та Жилінською, Чернігівською та Тренчанським автономним округом Словаччини.

З Угорщиною налагоджено відносини між містами Мукачево і Добуш, Хуст і Комал. Метою співпраці є підтримка культурно-національних об'єднань, мистецьких та творчих колективів, спортивних організацій, навчальних та медичних закладів. Два міста спільно братимуть участь у планах та проектах, пов'язаних із загальним розвитком міста, громадських та неурядових організацій, благодійних фондів та інших інституцій.

Прикладом відносин з Румунією є співпраця Орадя та Івано-Франківська, Рахова та Бістра, повіт Марамуреш та інших.

Аналіз партнерства між українськими містами та регіонами та країнами ЄС як форми транскордонного співробітництва показує, що воно потребує вдосконалення, особливо:

- 1) Посилити державну підтримку міжміського співробітництва;
- 2) Інформувати громадськість та представників органів місцевого самоврядування про потенціал побратимства та партнерства як форми транскордонного співробітництва;
- 3) Сприяти українським прикордонним містам та містам ЄС досягти домовленості про встановлення партнерства та побратимства та наповнення конкретного змісту, а також приєднатися до угоди про співпрацю між місцевою владою прикордонного міста та містами-побратимами ЄС для реалізації ініціативи Європейської Комісії щодо підтримки плану Twinning, що дозволить використовувати заплановані фінансові інструменти здійснювати транскордонне міжміське співробітництво;
- 4) Підтримка конкурентного спрямування підприємницької діяльності та створення інноваційних та ефективних організаційних форм;

5) Створити національну мережу для обміну досвідом міжміського співробітництва у сфері кордонів, доріг і транспорту, а також розвитку громадської інфраструктури [27].

Одним із важливих факторів формування партнерства є формування іміджу міста, який включає такі основні складові:

- 1) Вивчення основних принципів та стратегій розвитку міста, залучення інвесторів, розробка напрямів стратегічної діяльності;
- 2) Створення зовнішнього іміджа міста;
- 3) Формування внутрішнього іміджу міста: консолідувати культурні цінності мешканців, їхні емоції, створити сприятливу атмосферу для привабливості міста.

Активними суб'єктами формування іміджу міста є: місцеві представники державної влади, засоби масової інформації, регіональні інфраструктурні органи підтримки торгівлі, професійні агенції зв'язків з громадськістю, виставкові центри, туристичні та готельні мережі, освітні бізнес-центри тощо [10].

Для розвитку партнерства також важливо використовувати брендинг міст, спрямований на підвищення конкурентоспроможності та інновацій, об'єднання та підвищення духу громади, патріотизму та інноваційних тенденцій для залучення більшої кількості матеріальних ресурсів, інвестицій та зовнішнього капіталу, залучати туристів, розвивати дозвіллевий потенціал міста, екологічні ресурси, залучати людей, які хочуть оселитися, працювати чи розпочати бізнес та інвестувати в місто.

Бренд міста має на меті сформувати позитивні асоціації з містом на основі його історії, географічного положення, клімату, ландшафту, пам'яток історії та культури тощо. Це може залучати іноземні ресурси в інфраструктуру міста, розвивати туризм, зробити місто відомим. Міста з сформованими брендами мають багато переваг: внутрішні та іноземні інвестиції, соціальне забезпечення, розвиток туризму, створення робочих місць тощо.

Без участі професіоналів місцевої влади побудувати бренд міста неможливо. Для цього необхідно проводити відповідні навчальні курси та тренінги,

співпрацювати із ЗМІ, організувати круглі столи, громадські обговорення, рекламувати місцеву продукцію.

Варто також зазначити, що саме Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом встановлює механізми та можливості співпраці між українськими регіонами, територіальними громадами та їх партнерами в Європі для фінансування важливих місцевих проектів, досліджень та використання зарубіжного досвіду [40].

2.2. Механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва.

Механізми державного управління транскордонним співробітництвом відображає специфіку соціально-економічного розвитку сусідніх територій різних країн. Механізми транскордонного співробітництва є частиною процесу транскордонного співробітництва, завдяки чому учасники мають можливість реалізувати свої соціальні та економічні переваги, рис. 2.2.

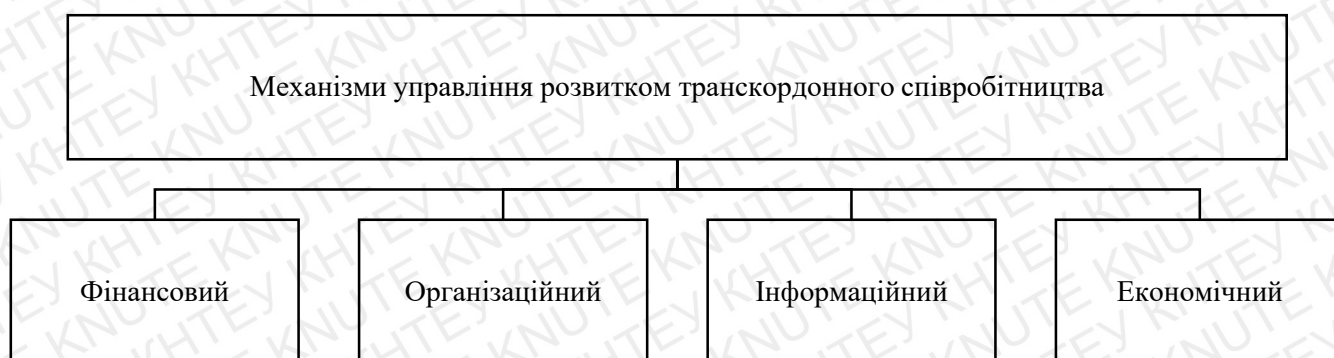

Рис. 2.2. Механізми управління розвитком транскордонного співробітництва

Джерело: складено автором

Аналіз фінансового механізму управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС показує, що реформа системи

фінансування транскордонного співробітництва є необхідною умовою та потребує вдосконалення.

Державне фінансування транскордонного співробітництва базується на механізмі, визначеному «Законом про транскордонне співробітництво», який передбачає виділення коштів до державного бюджету України, співфінансування за рахунок міжнародної технічної допомоги, фінансування з місцевого бюджету.

Аналіз статистичних даних та аналітичних матеріалів показує, що механізм фінансування державного бюджету України часто не відповідає законодавчим нормам.

Таким чином, відповідно до Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки визначено ряд масштабних інфраструктурних проектів для транскордонного співробітництва України, які отримують підтримку з боку держави та уряду. Однак, як показує практика попередніх років, більшість статей видатків не включається у Державний бюджет України. Тому через недостатність коштів питання та заходи Державної програми розвитку залишаються не вирішеними.

Фінансова допомога ЄС відіграє важливу роль у реалізації транскордонних проектів і наразі є основним механізмом фінансування для вирішення транскордонних регіональних проблем та підвищення конкурентоспроможності. Однак такий вид фінансування, як правило, є цільовим і включає 10% власних ресурсів, що потребує зміни політики державного фінансування ТКС, оскільки залучення відносно невеликої частки власних коштів може залучити зовнішнє фінансування та отримати значний прибуток у прикордонних районах [12].

Для управління фінансовими процедурами у сфері транскордонного співробітництва Міністерством економіки України впроваджено процедури моніторингу функціонування транскордонних проектів, але наразі система потребує вдосконалення для оцінки рівня транскордонного співробітництва. Метою моніторингу має бути перевірка стратегічного розвитку, планування, координації та своєчасних управлінських рішень кордону.

Тому для вдосконалення механізму фінансування ТКС рекомендується:

- 1) Обов'язково передбачити до річного національного бюджету України співфінансування у розмірі 10% від суми конкретних проектів транскордонного співробітництва українських учасників
- 2) Для об'єктивного визначення бенефіціарів транскордонних проектів найкраще створити спільний конкурсний комітет з інституціями ЄС та надати кошти на реалізацію транскордонних проектів на рівних засадах
- 3) Адаптувати фінансові процедури у сфері ТКС до нормативно-правових актів ЄС, що надасть можливості для більш ефективного використання коштів у межах бюджету транскордонного проекту
- 4) Покращити систему моніторингу реалізації транскордонних проектів [37].

Організаційний механізм управління у сфері ТКС є важливою складовою формування та розвитку конкурентоспроможної прикордонної економіки та розвитку прикордонної торгівлі.

Ще 90-х років прикордонна торгівля була джерелом існування для великої кількості прикордонних жителів по обидва боки кордону та створювала передумови для розвитку первинного капіталу⁴ для малого бізнесу в Україні. Поступово потік іммігрантів стабілізувався, а транскордонна торгівля набула ознак більшості транскордонних ринків у світі з урахуванням цінових і якісних характеристик товарів чи послуг [29].

Однією з розвинених організаційних форм транскордонного співробітництва в економічній сфері є транскордонний кластер – група незалежних компаній і пов'язаних установ, які географічно зосереджені в транскордонних зонах, зосереджені на різних сферах, пов'язаних із спільними технологіями та навичками і доповнюють один одного.

Україні слід обрати комплексну модель кластерної політики, що базується на ринковому середовищі, підтримці підприємництва, налагодженні комерційної, наукової та державної співпраці [26].

Створення транскордонних кластерів сприяє налагодженню взаємодії між підприємствами, виробниками, інспекторами з сертифікації, перевізниками та споживачами продукції, малими та середніми підприємствами,

адміністративними та органами місцевого самоврядування, неурядовими організаціями, комерційними структурами. Усі суб'єкти господарювання в кластері взаємодіють на основі підписання договорів та продовжують розширювати сферу своєї діяльності. Принципова відмінність транскордонного кластера від єврозони полягає в тому, що він насамперед фокусується на досягненні економічних цілей.

Якщо розглядати можливість національного організаційного механізму управління розвитком ТКС на регіональному рівні, то сучасна практика показує, що успішним підходом до розвитку регіональної ТКС можна вважати:

- 1) Активну місцеву політику ТКС
- 2) Розширення зовнішньоекономічного обороту
- 3) Реалізацію спільних проектів та створення спільних підприємств, обмін досвідом у сфері культури
- 4) Введення підприємництва та його інституційного розвитку
- 5) Прямую підтримку малого та середнього бізнесу
- 6) Налагодження та закріплення бізнес зв'язків між підприємцями
- 7) Співпраці між громадськими, освітніми, державними та недержавними установами прикордонних регіонів України та країн ЄС [42].

Інформаційний механізм державного управління розвитком транскордонного співробітництва забезпечує розвивиток транскордонної статистики, розповсюдження інформації через офіційні веб-сайти, обмінні заходи та соціальні мережі.

Проте, згідно з аналізом, існуюча система збору та моніторингу статистичних даних у сфері ТКС в Україні ще не завершена. Наприклад, у Польщі збір, обробка і аналіз статистичної інформації є компетенцією спеціального відділу Головного статистичного управління – Центру досліджень транскордонних регіонів і єврорегіональної статистики (Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej), який постійно відстежує транскордонні процеси. В Україні органи виконвчої влади та органи місцевого самоврядування найчастіше поширюють інформацію шляхом організації круглих столів, семінарів,

конференцій, у яких може бути невелика кількість учасників. Не більше 50% регіональних органів влади використовують соціальні мережі для поширення транскордонної інформації [30].

Тому неефективна інформаційна підтримка транскордонного співробітництва на національному рівні призвела до низької активності суб'єктів транскордонного співробітництва, а також неможливості якісної оцінки ситуації на транскордонному ринку та прийняття ефективних рішень [23].

Для покращення інформаційного забезпечення необхідно забезпечити відкритість та зручність наявної інформації про транскордонні проекти, а також фінансові ресурси, що виділяються на її реалізацію, розуміння громадськістю (прикордонними сторонами) заходів уряду щодо вирішення транскордонних проектів, наявність інформаційних порталів, де зацікавлені експерти та громадські активісти зможуть отримувати інформацію про поточні освітні програми, майбутні конференції та семінари тощо, які будуть у сфері транскордонного співробітництва України та за кордоном.

Минулий період часу виявив позитивні та негативні сторони функціонування механізму транскордонного співробітництва, адже національне співробітництво між нашими територіальними органами влади є новим видом міжнародного співробітництва.

Для вдосконалення механізму регулювання транскордонного співробітництва в регіональній політиці необхідно вжити таких заходів:

- 1) Розробити чітку нормативну базу для транскордонного співробітництва враховуючи досвід Європейського Союзу
- 2) Вирішувати питання фінансування та сприяння транскордонного співробітництва та розвитку
- 3) Навчати учасників транскордонного співробітництва, громадських об'єднань та посадових осіб місцевого самоврядування з таких питань, як формування стратегій місцевого розвитку, просування територій та пошук партнерів
- 4) Спростити економічні та торговельні процедури (впровадження системи стимулювання інвестицій у будівництво інфраструктури)

- 5) Повідомляти про результати транскордонного співробітництва населенню у прикордонних районах.

Транскордонне співробітництво має бути зосереджено на підвищенні зацікавленості окремих регіонів у формуванні міцних виробничо-збутових зв'язків з регіонами іншої країни. Вона має поступово перейти від торговельного посередництва до міжрегіональних інвестиційно-виробничих відносин, що сприятиме покращенню регіональної економічної структури та окресленню регіональної галузевої спеціалізації.

Отже, можна зробити висновок, що в результаті аналізу ТКС автором було обрано та проаналізовано механізми державного управління транскордонним співробітництвом : економічний механізм, фінансовий, організаційний механізм та інформаційний.. Усе це є частиною комплексного механізму державного управління та сприяє розвитку партнерства та співпраці між двома сторонами у пріоритетних напрямках.

РОЗДІЛ 3.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ ЄС.

Транскордонне співробітництво (ТКС), як невід’ємна частина сучасної регіональної політики, займає дуже важливе місце у системі пріоритетів соціально-економічного розвитку та напряму європейської інтеграції України.

На сучасному етапі транскордонне співробітництво стикається з новими проблемами, які, з одного боку, можуть порушити налагоджені економічні, соціальні та культурні зв’язки, що певною мірою становити загрозу національній безпеці України, а з іншого підніме транскордонне співробітництво на вищий рівень.

Після розширення Європейського Союзу Україна стала безпосереднім сусідом цього економічного та політичного союзу. Це відкриває нові можливості для поглиблення співпраці між Україною та ЄС, адже це засіб реалізації національних інтересів, побудови економічно розвиненої та демократичної країни, а також є одним із шляхів зміцнення позицій України у світовій міжнародній системі. . відношення.

Інтеграційний процес є досить складним, тому необхідно чітко розуміти, що отримає Україна від співпраці з ЄС і які проблеми може це спричинити.

Серед переваг, які може отримати Україна внаслідок інтеграції в Євросоюз, варто виділити: залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій в українську економіку; сприйняття України як важливого суб’єкта політичних відносин; членство в НАТО; технологічна модернізація; упровадження соціальних стандартів у сферах охорони здоров’я, освіти, культури, соціального захисту та соціального страхування; упровадження стандартів ЄС у виробництві; співпраця у сфері освіти та культури, зокрема з програмою Erasmus+; підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника; підвищення

кваліфікації робочої сили; спільні митні тарифи та макроекономічна стабільність [41].

Проте, можуть виникнути і певні загрози, а саме: використання дешевої ресурсно-сировинної бази України, її робочої сили, скорочення обсягів традиційного українського експорту до ЄС; зростання безробіття; витіснення деяких національних товаровиробників із внутрішнього ринку. Тому потрібно обов'язково враховувати можливість виникнення даних чинників та розробити план заходів з усунення проблем, до яких вони можуть призвести [39].

Отже, враховуючи вплив інтеграційних факторів на політичну, економічну та соціальну сферу країни, можна зробити висновок, що імплементація України в ЄС є перспективним стратегічним напрямом, який дасть змогу нашій державі розвиватися та збагачуватися в контексті європейських цінностей. Україна доклала для цього чимало зусиль, адже європейська інтеграція є ключовою метою нашої країни, для досягнення якої ми повинні продовжувати наполегливо працювати над впровадженням деяких стандартів і практик, які відповідають основним принципам Європейського Союзу.

Ми вважаємо, що для вирішення цих проблем вигідно розробити Стратегію транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України, оскільки при відповідній підтримці та координації транскордонне співробітництво може стати потужним каталізатором євроінтеграційного процесу в Україні.

Така Стратегія може стати важливим документом для визначення основних пріоритетів та ключових завдань транскордонного співробітництва як чинник соціально-економічного та просторового, інноваційного та інвестиційного розвитку прикордонних територій, міст та місцевих громад, що буде поштовхом для новго якісного соціально-економічного та культурного життя населення.

Основною метою Стратегії є підвищення соціально-економічної конкурентоспроможності транскордонних регіонів шляхом реформування державного управління та місцевого самоврядування. Тому, окрім декларативного наміру, він також передбачає реалізацію багатьох проектів у сферах економіки,

екології, культури та туризму, транспортної та прикордонної інфраструктури, освіти та науки.

До основних принципів Стратегії слід віднести принципи забезпечення реалізації державної політики у сфері транскордонного співробітництва, табл.3.1.

Таблиця 3.1.

**Принципи забезпечення реалізації державної політики у сфері
транскордонного співробітництва**

Субсидиарність	Децентралізація влади за відсутності власних ресурсів
Партнерство	Досягнення консенсусу для вирішення проблемних питань
Координація та узгодження дій	Досягнення синергії взаємної співпраці
Багаторівневе управління	Співпраця державного та приватного секторів управління
Диверсифікація фінансових джерел	Державний бюджет, регіональні та місцеві бюджети, приватні фонди, співфінансування проектів у рамках державно-приватного партнерства
Стимулювання процесів розвитку	Підвищення рівня соціально-економічного розвитку і якості життя

Джерело: складено автором

Ми вважаємо, що доцільно включити в стратегію такі основні завдання:

- 1) Посилення спроможності територіальних органів влади, адміністративних органів та комерційних структур для впровадження різних форм ТКС та досягнення поставлених цілей.
- 2) Розвивати добросусідські та дружні стосунки на прикордонних територіях, налагоджувати систему взаємного спілкування та координації дій.
- 3) Оновити транскордонну політику та визначити механізм спільних дій у транскордонному співробітництві всіх основних управлінських агенцій ТКС.
- 4) Посилення координації та розвитку аналітичної та організаційної бази для транскордонного співробітництва, а також систематична підтримка та допомога у формуванні та реалізації спільних проектів.

Нижче наведено аналіз конкретних цілей національної політики у сфері транскордонного співробітництва, рис 3.1.

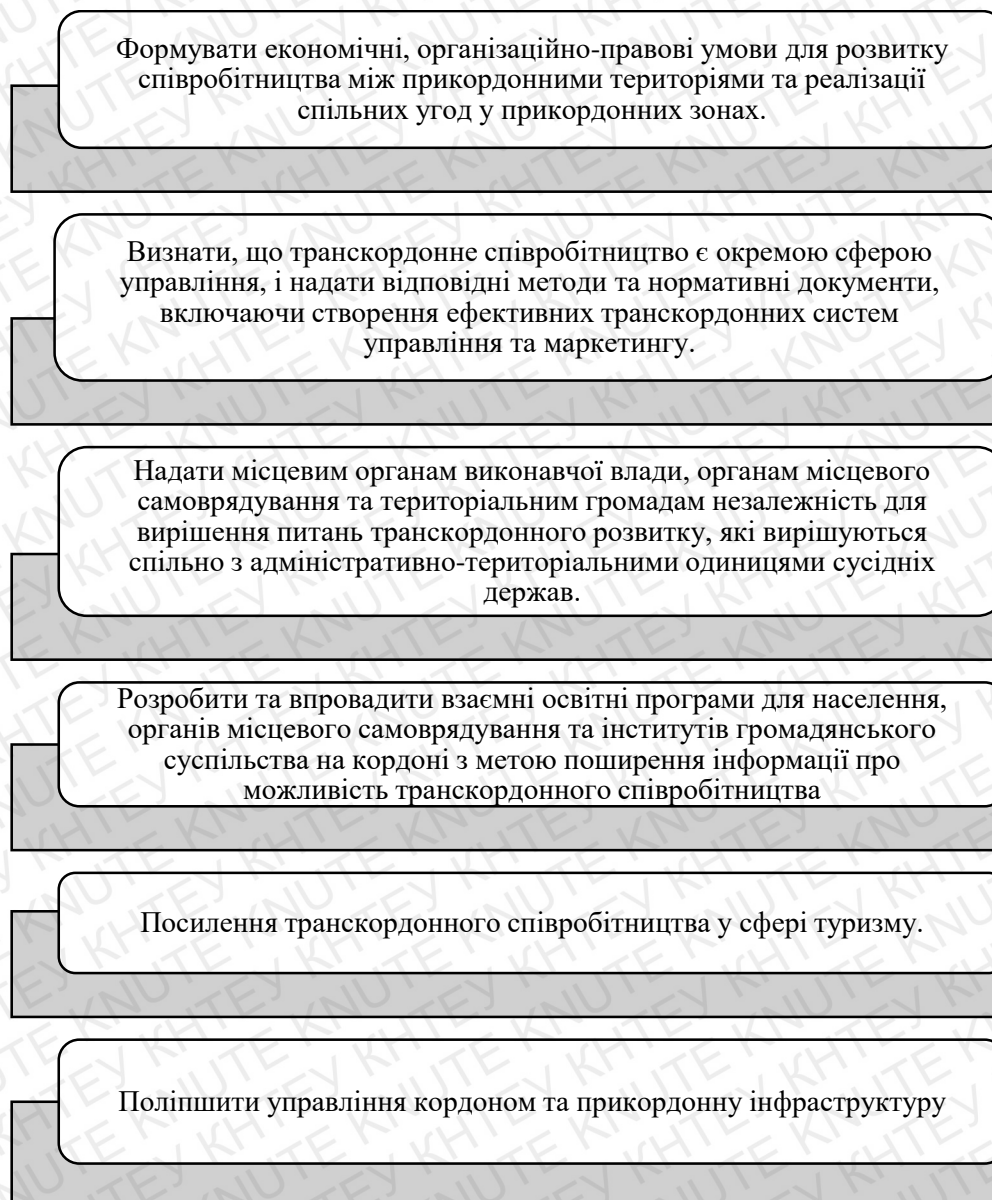

Рис. 3.1. Цілі державної політики у сфері транскордонного співробітництва
Джерело: складено автором

Ми пропонуємо наступні механізми реалізації стратегій транскордонного співробітництва:

- 1) Нормативно-правовий: створення законодавчої бази для реалізації Стратегії.
- 2) Інституційний: створення транскордонних регіонів та пов'язаних з ними управлінських структур для просторової та економічної інтеграції з країнами ЄС, створення первинних та допоміжних організацій та структур для забезпечення координації дій у суміжних прикордонних зонах та виконання завдань спільного розвитку.

- 3) Організаційний: підтримка та ініціювання співпраці між територіальними органами влади та територіальними суб'єктами господарювання по обидва боки кордону, визначення спільних та ідентичних проблем кордону та вибір пріоритетів для спільного розвитку
- 4) Фінансовий: податкові пільги для малих і середніх підприємств у прикордонних районах, диверсифікувати фінансування плану транскордонного співробітництва та забезпечити співфінансування спільних транскордонних проєктів, посилити контроль грантів, залучених до розвитку ТКС
- 5) Економічний: поліпшити бізнес-середовище та інвестувати в прикордонні території; функціонування та розвиток транскордонних кластерів; вести спільну підприємницьку діяльність на прикордонних територіях України у сфері малого та середнього підприємництва; створити умови для розвитку співпраці та конкуренції в сфера малих і середніх підприємств
- 6) Інформаційний: створити інформаційну інфраструктуру транскордонного туризму та забезпечити її висвітлення розвитку інвестиційних потреб та можливостей прикордонних територій України на міжнародних форумах, семінарах, конференціях, виставках, експозиціях та ЗМІ

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії транскордонного співробітництва може здійснюватися за рахунок: Державного бюджету відповідно до Закону України «Про транскордонне співробітництво»; Державного фонду регіонального розвитку; коштів місцевих бюджетів; коштів технічної допомоги ЄС; коштів інвесторів, власних коштів підприємств [46].

Слід враховувати, що фінансова підтримка реалізації Стратегії залежить від таких факторів: удосконалення системи бюджетного планування та прогнозування, зокрема впровадження планових цільових методів у процес бюджетування; удосконалення механізмів залучення та використання міжнародної технічної допомоги; створення мережі інформаційно-аналітичних центрів з обох сторін кордону, покликаних оцінювати потреби інвесторів та підприємств транскордонних територій, формувати бази даних потенційних інвесторів,

здійснювати маркетингову діяльність, а також забезпечувати постійний моніторинг залучених інвестицій; стимулювання внутрішніх інвестицій та розробка спільних інвестиційних проектів, спрямованих на цільове залучення інвестицій у проекти по удосконаленню прикордонної інфраструктури, розвиток спільної підприємницької та інформаційної інфраструктури; удосконалення механізмів використання цільової фінансової допомоги ЄС, інших міжнародних організацій та інституцій; створення разом з урядами сусідніх держав спеціальних фондів, де будуть акумулюватися кошти на підтримку взаємовигідних транскордонних ініціатив [19].

Досягнення стратегічних цілей можна оцінити за результатами конкретного етапу, рис. 3.2.

Етапи реалізації Стратегії транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України	I етап	Створити норми та правові умови для вирішення проблем ТКС, зокрема адаптувати законодавство України до законодавства ЄС
	II етап	Сформувати цілісну систему стратегії ТКС; Створити правові, економічні та технічні умови для ефективного обміну інформацією між суб'єктами транскордонного співробітництва; Інформувати бізнес-спільноту та громадськість про проблеми транскордонного співробітництва та надавати зворотній зв'язок
	III етап	Розвивати інституційні форми, в яких місцеві та регіональні органи влади по обидва боки кордону можуть налагоджувати партнерство; Створити єдиний інформаційний простір ділового співробітництва, який являє собою набір баз даних і баз даних для ділової інформації, технологій обслуговування та використання, телекомунікаційних систем
	IV етап	Сформулювати найкращий механізм державної допомоги для розвитку євронизи та сформулювати методологічні рекомендації щодо подальшої реструктуризації на основі практики ЄС
	V етап	Підвищити кваліфікаційний рівень працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері ТКС; Підготовка та перепідготовка персоналу, що працюють у системі транскордонного співробітництва

Рис. 3.2. Етапи реалізації Стратегії транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України

Джерело: складено автором за даними [35, 48, 49]

Очікуванні результати реалізації Стратегії транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України пропонуємо такі:

- 1) Посилення транскордонних та регіональних економічних зв'язків та ділового партнерства між Україною та прикордонними територіями ЄС;
- 2) Посилення транскордонних та регіональних економічних зв'язків та ділового партнерства між Україною та прикордонними територіями ЄС;
- 3) Створення інституційної платформи для розвитку транскордонного співробітництва
- 4) Підвищення конкурентоспроможності прикордонної території, яка базується на належному рівні науки, техніки та організації, передовому маркетингу та управлінні, відповідному фінансово-економічному забезпеченні функціонування території та високому рівні кваліфікації робочої сили;
- 5) Стимулювання суб'єктів транскордонного співробітництва до спільної роботи над вирішенням спільних проблем із сусідніми країнами в прикордонній зоні України та впроваджувати заходи європейської інтеграції на регіональному рівні.

Ми вважаємо, що при прийнятті та реалізації цієї стратегії слід враховувати певні причини.

Слід зазначити, що формування економічних та організаційно-правових умов для розвитку співпраці між прикордонними регіонами в транскордонній сфері передбачає встановлення ефективної взаємодії потенціалів сусідніх країн через економічну, політичну, соціальну, культурну інтеграцію; спільне використання природних ресурсів на умовах збереження довкілля та взаємної співпраці в екологічній сфері; спільне опрацювання актуальних питань та вирішення проблем, що доцільно включити як пріоритети в державну, регіональну та місцеву політику [43].

Створенню економічних та організаційно-правових умов може сприяти: мережа агентств регіонального/місцевого розвитку, яка бере участь у розробці стратегій/програм/проектів розвитку територій прикордоння; мереж Європейських інформаційних центрів – для інформування громадян про

діяльність ЄС; підтримка єврорегіональних ініціатив на території єврорегіонів (на зразок Інтеррегіо між Україною, Угорщиною та Румунією), завданням яких буде вирішення локальних проблем невеликих за площею територій, зокрема завдань економічного розвитку та розбудови інфраструктури [20].

Тому загалом стратегію транскордонного співробітництва між Україною та ЄС можна використовувати як важливий документ, спрямований на впровадження заходів у сфері транскордонного співробітництва для сприяння структурній трансформації прикордонних територій та забезпечення їх сумісності з сусіднім кордоном. Загальний план проекту стратегії запропоновано на рис 3.3.

Рис. 3.3. Стратегія транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України.

Джерело: складено автором

Отже, реалізація Стратегії відновлять відносини між регіонами України та країн ЄС та зміцнять виробничі зв'язки між регіонами, якісприятимуть розкриттю потенціалу розвитку в межах регіонів.

ВИСНОВКИ

У роботі на теоретичному та практичному рівнях визначено основи розвитку транскордонного співробітництва та розвитку національних механізмів управління транскордонним співробітництвом в державній та регіональній політиці України.

Зазначено, що в реалізації державної політики щодо забезпечення транскордонного співробітництва та розвитку існують різні рівні: державний – формулюється національна політика щодо розвитку транскордонного співробітництва та забезпечувати координацію національних та регіональних цілей; регіональний – враховуючи інтереси національної та місцевої влади, здійснюється регіональна політика транскордонного співробітництва, координуються дії між сусідніми країнами та регіонами; місцевий – співпраця між місцевими та прикордонними територіями, налагодження взаємовигідного партнерства та поглиблення транскордонного співробітництва безпосередньо на прикордонних рівнях.

Проаналізувавши понятійний апарат можна зробити висновок що транскордонне співробітництво є формою міжнародних відносин, які поглиблюють соціально-економічні, науково-технологічні, культурно-освітні зв'язки між сусідніми країнами.

Проаналізовано цілі, функції, механізми, принципи державного управління у сфері транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці та основні напрями регіональної підтримки транскордонної співпраці як сукупності рішень і дій організаційного, правового, фінансового характеру органів влади України.

Підтверджено важливість партнерства між регіонами України та регіонами країн ЄС у стимулюванні транскордонного співробітництва та зміцненні економічних, культурних та гуманітарних зв'язків між суб'єктами та учасниками транскордонного співробітництва. Слід відмітити, що для розвитку партнерства також важливо використовувати брендинг міст, спрямований на підвищення

конкурентоспроможності та інновацій, об'єднання та підвищення духу громади, патріотизму та інноваційних тенденцій для залучення більшої кількості матеріальних ресурсів,

Зазначено можливість адаптації до європейського досвіду управління транскордонним співробітництвом з точки зору багаторівневого управління, гнучкості норм та правової бази, різноманітності видів і форм транскордонного співробітництва.

Рекомендується уніфікувати українське законодавство з європейським для покращення нагляду та правового забезпечення транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС, сформулювати нові нормативні акти, прийняти та врахувати принцип децентралізації та підпорядкування, стандартизувати повноваження та відповідальність органів усіх рівнів.

Наголошено, що для посилення організаційного впливу країни на розвиток транскордонного співробітництва між Україною та країнами ЄС необхідно сформулювати стратегії транскордонного співробітництва, плани співпраці з ЄС, спільні проекти з налагодження транскордонного співробітництва. прикордонне співробітництво, оптимізувати розподіл повноважень та відповідальності з управління ТКС на центральному, регіональному та місцевому рівнях, активно керувати імміграційними потоками, залучати громадськість та бізнес до вирішення всіх питань, пов'язаних із транскордонним співробітництвом, запобігати корупції.

Визначено що існує ряд проблем транскордонного співробітництва між Україною та іноземними партнерами однією з яких є невизначений статус прикордонної зони, що має стати одним із напрямків національного реформування та вирівнювання соціально-економічних дисбалансів у всіх регіонах країни. Для вирішення проблем було розроблено Стратегію транскордонного співробітництва, реалізація якої спритиме структурній трансформації прикордонних територій та забезпечення їх сумісності з сусідніми кордонами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баймуратов М.О., Васильєв Є.О. Територіальна громада та органи місцевого самоврядування України у локальній системі зовнішньоекономічної діяльності: монографія; за ред.: Ю.О. Волошина, Б.Я. Кофмана; Ін-т законодавства Верховної Ради України, Європ. орг. публіч. права України. Одеса: Фенікс, 2017. 216 с.
2. Білак О.П. Європейське об'єднання територіального співробітництва в Україні в умовах євроінтеграції. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 2.Vol.1. S. 29-36.
3. Білак О.П. Європейські органи територіального співробітництва в Україні. *Regionalna Revue*. 2020. No 2. S. 164-175.
4. Білак О.П. Транскордонне співробітництво як категорія конституційного права України. *Конституційно-правові академічні студії*. 2020. № 1. С. 84-89.
5. Білак О.П. Функції суб'єктів місцевого самоврядування в сфері транскордонного співробітництва. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2019. №1. С. 148-156.
6. Богородецька О. Україна та Польща: тенденції співпраці містпобратимів - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe
7. Відносини між ЄС та Україною у фактах та цифрах. URL: <https://www.euneighbours.eu/uk/east/stay-informed/publications/vidnosini-mizh-es-ta-ukrainoyu-u-faktakh-ta-cifrakh>
8. Відносини України та ЄС - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/202010/EAP%20FAC%20TSHEET%20UKRAINE_UKR.pdf
9. Герзанич В. Інвестиції як ключовий фактор розвитку транскордонного регіону [Електронний ресурс] / В. Герзанич. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal//chem_biol/nvnlts/21_10/189_Ger.pdf

10. Гоблик В.В. Механізми становлення зовнішньоекономічних зв'язків у транскордонних регіонах в умовах європейської інтеграції України. Міжнародний науковий вісник. Вип. 3 (16). Ужгород, 2017. С. 135—157.
11. Депутати облради просять керівництво країни відновити СЕЗ «Закарпаття» [Електронний ресурс] / Закарпатська обласна рада. – 2016. – Режим доступу: <http://zakarpattya.gov.ua/deputaty-oblrady-prosyat-kerivnytstvo-krajinyvidnovyty-sez-zakarpattya/#more-39891>
12. Дубовіч І.А Сучасний стан та перспективи розвитку транскордонного співробітництва України з сусідніми державами у сфері сталого лісокористування - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econom.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/10/NewModelsSustDevEcon2018.pdf>.
13. Європейська політика сусідства. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europa.dovidka.com.ua/ee.html#1>
14. Закон України про транскордонне співробітництво від 24.06.2004 р. №1861-IV - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Ляш О., Засадко В. Ключові соціально-економічні напрями транскордонного співробітництва прикордонних міст України //Соціально-економічний потенціал транскордонного співробітництва: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічний потенціал транскордонного співробітництва». – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2016. - С.15-18
16. Імплементация європейського досвіду функціонування інституціоналізованих структур транскордонного співробітництва в Україні: проблеми та перспективи: доповідна записка/ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». Львів, 2017. 16 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// ird.gov.ua/irdp/e20170401.pdf](http://ird.gov.ua/irdp/e20170401.pdf).
17. Інформаційний бюлетень «Інструменти економічного розвитку місцевих громад: кращі європейські практики у сфері транскордонного

- співробітництва». Серія 1. Єврорегіони, ОЕС, ЄОТС. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190035.pdf>
18. Кіш Є. Б. Система міжрегіонального співробітництва України з країнами Центральної Європи / Є. Б. Кіш // Історія науки і біографістика. – 2016.– № 1. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/ejournals/INB/2008-1/08kebkce.pdf>.
 19. Колесник І.П. Організаційно-економічний механізм митного контролю та митного оформлення товарів/ І.П. Колесник // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 18–19 травня 2017 року) – 2017.. – С. 35-42.
 20. Корнелюк О. А. Стратегічні напрями активізації транскордонного співробітництва міських поселень в умовах євроінтеграції. Інтелект XXI. 2019. № 3. С. 9-15.
 21. Країни Вишеградської четвірки: досвід партнерських зв'язків із Україною - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gurt.org.ua/articles/34855/>
 22. Матеріали До комітетських слухань з питань інтеграції України з Європейським Союзом «Посилення ролі єврорегіонів у здійсненні транскордонного співробітництва». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <http://comeuroint.rada.gov.ua/fsview/72609.html>
 23. Матеріали До комітетських слухань з питань інтеграції України з Європейським Союзом «Посилення ролі єврорегіонів у здійсненні транскордонного співробітництва». URL: <http://comeuroint.rada.gov.ua/fsview/72609.html>
 24. Мікула Н. Міжтериторічне та транскордонне співробітництво: монографія / Н.Мікула. – Львів : НАН України, 2017
 25. Мікула Н.А. Парадокси впровадження інституту транскордонного співробітництва в Україні [Електронний ресурс] / Н.А. Мікула. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/pips/2008/BSEC_2008/Pages%20from%20tom2/0846.pdf

26. Мікула-Бончек Е. Бар'єри і фактори, які активізують транскордонне співробітництво на польсько-українському прикордонні – [Електронний ресурс] /Е.Мікула-Бончек. – Режим доступу: http://www.univ.rzeszow.pl/nauka/konferencje/rl_most/ukr/11-Mikula-Baczek
27. Наукове співробітництво [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://euua.org/evvointehratsiia/naukove-spivrobotnytstvo>
28. Носа Н. Транскордонне співробітництво: виклики та можливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smbusiness.uzhgorod.ua/filelib/sou/p32.pdf>
29. Повідомлення Європейської Комісії. “Прокладаючи шлях для запровадження нового Інструмента відносин з країнами-сусідами” - Brussels, 1 липня 2003 р. COM (2003) 393 final. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?iid=353&operation=1>
30. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-%D0%BF#Text>
31. Про затвердження Типової форми угоди про транскордонне співробітництво: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 24.06.2019 р. № 140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0784-19>.
32. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках єврорегіонів та перспективи транскордонного співробітництва" - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1242-V#Text>
33. Раду європейських муніципалітетів та регіонів - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.auc.org.ua/>
34. Ренькас Т. І. Сучасний стан та перспективи розвитку міжрегіонального співробітництва західних областей України / Т. І. Ренькас //Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління: матеріали

- наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 12 жовт. 2017 р.) :у 2 т. / за заг. ред. В. С. Куйбіди, І. В. Розпутенка. – Київ : НАДУ, 2017. – Т. 2.– С.48–51.
35. Ренькас Т.І. Міжрегіональне співробітництво західних областей України: становлення і перспективи розвитку: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Київ 2018. 24 с. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/AVTOREFERATREN-KAS.pdf>
36. Синергія програм транскордонного співробітництва та стратегій регіонального розвитку в Україні / упоряд. Є. Романенко. – Чернігів: Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень, 2018. - 92с.
37. Стрижакова А.Ю. Механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва між Україною та державами Європейського Союзу: дис. на здобуття наукового ступеня канд. наук з державного управління: 25.00.02. Маріуполь, 2017. 248 с
38. Сучасна регіональна політика і транскордонне співробітництво / В. І. Пила, О. С. Чмир, О. А. Гарасюк, Т. В. Терещенко. – Хмельницький, 2006. – 412с.
39. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=b2d1a895-3aa6-4872-8322->
40. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
41. Україна та ЄС: Проблеми та перспективи інтеграції в сучасних умовах [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/25.pdf
42. Українсько-польський форум «Транскордонне співробітництво та спільний європейський простір»[Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://lpnu.ua/event/2018/iv-ukrayinsko-polskyuyforum-transkordonne-spivrobitnyctvo-ta-spilnyy-yevropeyskyuy-prostir>.

43. EGTS monitoring report 2018–2019. European Committee of the Regions. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/ressources/Documents/CoR-EGTC-monitoring-report-final-study-2019.pdf>
44. European Union External Action. European Neighborhood Policy. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://eeas.europa.eu/diplomaticnetwork/european-neighbourhood-policy-enp/330/european-neighbourhood-policy-enp_en
45. Glossary of summaries. Subsidiarity [Электронный ресурс] / Glossary of summaries // EUR-Lex - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/subsidiarity.html?locale=en>.
46. Joint report to the European parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. Report on the Implementation of the European Neighbourhood Policy Review. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/2_en_act_part1_v9_3.pdf.
47. Kurowska-Pysz J. The analysis of the determinants of sustainable cross-border cooperation and recommendations on its harmonization/ J. Kurowska-Pysz, K. Szczepanska-Woszczyzna // Sustainability. – 2017. – № 9.
48. Mirzoiev Rufat. Agreements and arrangements concluded by territorial communities or authorities in the field of transfrontier co-operation. 2020. № 2. P. 105–110. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://vjhr.sk/archive/2020_2/part_3/18.pdf
49. Mirzoiev Rufat. The comparative study of the concepts «transfrontier» and «cross-border» cooperation in the documents of the Council of Europe and the European Union. Evropský politický a právní diskurz. 2020. Vol. 7 Iss. 2. P. 24–31. DOI: 10.46340/eppd.2020.7.2.3 - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2020/2020-7-2/05.pdf>
50. Protocol N 3 to the European Outline Convention on Transfrontier Cooperation between Territorial Communities or Authorities concerning Euroregional Cooperation Groupings (ECGs). - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/html/206.htm>

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:
ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ДЕРЖАВНІЙ
РЕГІОНАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Студента (ки) 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Лавринович
Олександр
Віталійович

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

(підпис керівника)

Лазебна
Ірина
Василівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з 50 найменувань. Матеріали роботи містять 5 рисунків та 3 таблиць. Загальний обсяг роботи складає 42 сторінок комп'ютерного тексту.

Для досягнення зазначеної мети було вирішено такі завдання:

- загальнити сутність та основні форми транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України
- систематизувати принципи та функції державного управління транскордонним співробітництвом
- дослідити розвиток партнерських зав'язків між містами та регіонами України та країн ЄС
- проаналізувати механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва
- запропонувати напрями удосконалення діяльності органів державного управління розвитком транскордонного співробітництва.

Об'єктом дослідження є процеси транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України

Предметом дослідження є теоретико-методологічні аспекти в державній регіональній політиці України.

Для вирішення завдань використано низку сучасних підходів та методів дослідження: аналізу, синтезу, узагальнення, абстрактно-логічний метод (для визначення сутності та співвідношення основних теоретичних понять і категорій в дослідженні механізмів державного управління у сфері транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України), системний підхід (для визначення умов та напрямів удосконалення механізмів державного управління в сфері транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України), структурно-функціональний підхід (для визначення сутності та змісту діяльності органів державної влади), порівняльний (для зіставлення процесів транскордонного співробітництва в країнах Європи та Україні).

У першому розділі проаналізовано теоретичні засади досліджень транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України, визначено основи розвитку транскордонного співробітництва, зазначено рівні реалізації державної політики щодо забезпечення транскордонного співробітництва.

У другому розділі проаналізовано цілі, функції, механізми, принципи державного управління у сфері транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці та основні напрями регіональної підтримки транскордонної співпраці як сукупності рішень і дій організаційного, правового, фінансового характеру органів влади України, підтверджено важливість партнерства між регіонами України та регіонами країн ЄС.

У третьому розділі визначено що існує ряд проблем транскордонного співробітництва між Україною та іноземними партнерами, однією з яких є невизначений статус прикордонної зони, що має стати одним із напрямків національного реформування та вирівнювання соціально-економічних дисбалансів у всіх регіонах країни. Для вирішення проблем було розроблено Стратегію транскордонного співробітництва, реалізація якої сприятиме структурній трансформації прикордонних територій та забезпечення їх сумісності з сусідніми кордонами.

АНОТАЦІЯ

ЛАВРИНОВИЧ ОЛЕКСАНДРИ ВІТАЛІЙВНИ

Транскордонне співробітництво в державній регіональній політиці України

У випускній кваліфікаційній роботі проаналізовано сучасний стан транскордонного співробітництва в державній та регіональній політиці України, узагальнено сутність та основні форми транскордонного співробітництва в державній регіональній політиці України, систематизувати принципи та функції державного управління транскордонним співробітництвом, досліджено розвиток партнерських зв'язків між містами та регіонами України та країн ЄС, проаналізовано механізми державного управління розвитком транскордонного співробітництва та запропоновано напрями удосконалення діяльності органів державного управління розвитком транскордонного співробітництва.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, прикордонні регіони, єврорегіон, інтеграція.

SUMMARY

OLEKSANDRA LARYNOVYCH

Cross-border cooperation in the state regional policy of Ukraine

The final qualifying work analyzes the current state of cross-border cooperation in state and regional policy of Ukraine, summarizes the essence and main forms of cross-border cooperation in state regional policy of Ukraine, systematizes the principles and functions of state management of cross-border cooperation, studies the development of partnerships between EU cities, the mechanisms of state management of cross-border cooperation development are analyzed and the directions of improvement of activity of bodies of state management of development of cross-border cooperation are offered.

Key words: cross-border cooperation, border regions, Euroregion, integration.

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Лавринович Олександра Віталіївна, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Транскордонне співробітництво в державній регіональній політиці України» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

« 21 » жовтня 2021 року

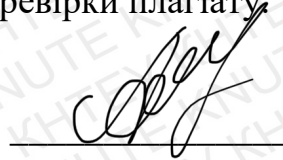
Згода

Я, Лавринович Олександра Віталіївна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Транскордонне співробітництво в державній регіональній політиці України” несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 21 » жовтня 2021 року

О.В. Лавринович